



Naam:

Groep/klas:

Opwarming van de Aarde

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Wat is de opwarming van de aarde en over hoeveel tijd hebben we dat gemeten?
- Zoek een paar gevaren op de opwarming van de aarde.
- Welke invloeden hebben wij als mensen op de opwarming van de aarde?

.....
.....
.....
.....

WOORDEN

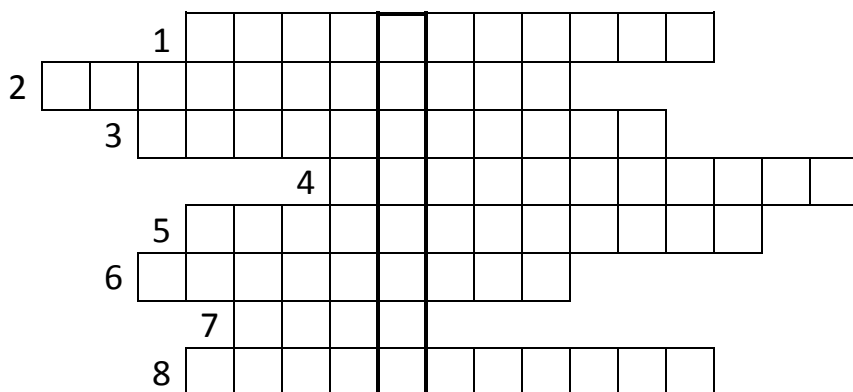
Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **windenergie, broeikasgas, olie, kooldioxide, spaarlampen, weerstation, zonnepanelen, opwarming.**

De vragen:

1. Een heel bruikbare energiebron om opwarming te stoppen, is
2. Een moeilijk woord voor een belangrijk opwarmingsgas is.....
3. Deskundigen houden ons weer steeds in de gaten door een te gebruiken.
4. Een ander woord voor kooldioxide is
5. Als we de warmte van de zon opvangen doen we dat met
6. Als we minder steenkool en olie gebruiken stoppen we de van de aarde.
7. Auto's rijden op benzine die uit komt en daarom vervuילend is.
8. In plaats van gloeilampen zouden we ook kunnen gebruiken.



Het woord van boven naar beneden is:





Naam:

Groep/klas:

LEZEN

Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen

Wat zijn fossiele brandstoffen en waar gebruiken we die voor?

.....

Wat gebeurt er op de Noordpool en de Zuidpool? Hoe komt dat?

.....

Wat zou er kunnen gebeuren als het wat erin de zeeën steeds hoger komt te staan? Hoe zou dit kunnen ontstaan?

.....

ZOEKEN

Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven

Zoek de volgende website op:

<http://energiegenie.nl/bespaarenergie/energie-op-school>

Beantwoord de volgende opdrachten:

Schrijf minstens drie manieren op waarmee op school energie bespaard kan worden.

.....

.....

.....

Bekijk ook het filmpje en geef aan of de volgende opmerkingen kloppen:

Op de meeste scholen is het te koud. Dat is **waar / niet waar**.

In de meeste klaslokalen is het lekker fris en gezond ademen. Dat is **waar / niet waar**.

Ramen open is gezond en ramen dicht is niet goed voor kinderen, terwijl het wel warmte spaart. Dat is **waar / niet waar**.

MAKEN

Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten

Kies één opdracht uit:

- Maak een muurkrant over de soorten extreem weer (zie bijv. blz 8 van het boek).
- Maak een tekening van hoe een krachtcentrale in een rivier of stuwmeer werkt.
- Teken een wereldkaart en geef hier op aan waar de woestijnen zijn en wat daar mee gaat gebeuren. Gebruik geel voor de woestijnen en bruin voor de gevolgen van de opwarming.





Naam:

Groep/klas:

Verdwijnende soorten

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Schrijf iets over dieren die al uitgestorven zijn en probeer te bedenken waarom ze er niet meer zijn. Probeer er twee of drie te vinden in het boek.
- Waarom wordt de Panda bedreigd met uitsterven?
- Hoeveel soorten kikkers zouden er wel niet kunnen zijn en wat is het probleem als we de regenwouden gaan kappen?

.....

.....

.....

.....

WOORDEN

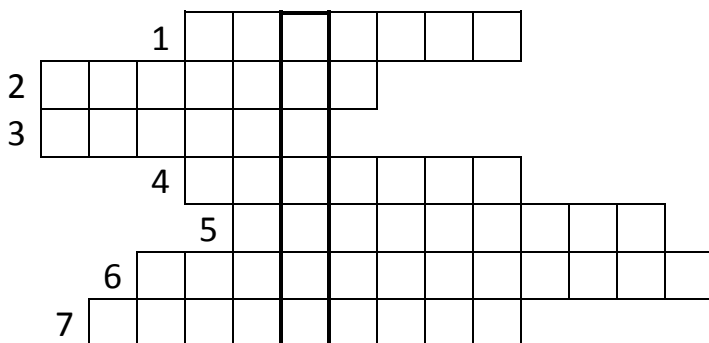
Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **klimaat, walvis, regenwoud, opwarming, dolfijn, habitat, schelpdieren.**

De vragen:

1. Weertypen in bepaalde gebieden van de wereld, noemen we een
2. Een van de bedreigde diersoorten die in de zee leven is de
3. De is het grootste zoogdier (geen vis, dus) die in de zeeën leeft en waar er steeds minder van zijn.
4. Het leefgebied van dieren noemen we devan dit dier.
5. Het is een voor heel veel beesten belangrijke leefomgeving die erg bedreigd zijn.
6. In koraalriffen leven veel die nergens anders leven.
7. Veel veranderingen in het klimaat komen door de..... van de aarde.



Het woord van boven naar beneden is:





Naam:

Groep/klas:

LEZEN

Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen

Hoe lang denken deskundigen dat het nog duurt voor er geen ijsberen meer zijn?
Hoe zou dit komen, denk je?

.....

Wat is een nationaal park? Waarom worden die gebieden ingericht en beschermd?

.....

Op welke manier veranderen wij mensen de habitats van beesten? Wat zouden we er zelf aan kunnen doen?

.....

ZOEKEN

Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven

Zoek de volgende website op:

www.youtube.com/watch?NR=1&v=sOVc9IHpMjk&feature=endscreen

Probeer de volgende vragen te beantwoorden:

Wanneer waren de warmste 11 jaar ooit?

.....

Schrijf enkele gevolgen op die in het filmpje genoemd worden van de opwarming van de aarde.

.....

.....

Welke twee energiebronnen die wij veel gebruiken zijn vooral de veroorzakers van CO2 gas?

.....

Wat zouden we zelf al heel gemakkelijk kunnen doen aan het verminderen van de opwarming van de aarde? Denk hierbij aan wat er kan worden gedaan op school, onderweg en bij jou thuis.

.....

MAKEN

Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten

- Maak een muurkrant over de oorzaken van de opwarming van de aarde.
- Plak een muurkrant in elkaar met alleen maar afbeeldingen van bedreigde diersoorten. Hoe zou je deze opsomming willen noemen?





Naam:

Groep/klas:

Verdwijende wouden

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Welke gevaren bedreigen de regenwouden rond de evenaar?
- Wat is het grote gevaar voor de wouden in het noordpoolgebied?
- Wat kunnen we zelf doen om de wouden te redden?

.....

.....

.....

.....

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **evenaar, insecten, zuurstof, erosie, oliepalmen, bosbrand, luchtvervuiling, planten, wortels.**

De vragen:

1. Veel regenwouden groeien rond de
2. In regenwouden groeien veel soorten bomen en
3. Mensen vernielen regenwouden door te kappen en door
4. Er wordt veel regenwoud gekapt om er andere bomen neer te zetten, zoals
5. In regenwouden leven veel planten en ook allerlei soorten
6. De bomen houden de grond bij elkaar met hun en zorgen er zo voor dat de grond niet wegspoelt.
7. Als de grond wegspoelt noemen we dit
8. Bomen zijn belangrijk voor ons want ze maken
9. Een groot gevaar voor de bossen is ook een

				1	v		n			r			
				2	p	l		n	t		n		
3	l		c	h	t	v		r	v		l	n	g
				4		l			p		l	m	n
				5		n	s		c	t		n	
				6	w		r	t		l	s		
				7		r		s					
				8	z			r	s	t		f	
			9	b		s	b	r		n	d		

Het woord van boven naar beneden is:





Naam:

Groep/klas:

LEZEN

Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen

Waardoor groeien er in een regenwoud het hele jaar bloemen en vruchten (blz. 7)?

.....

Hoe maken bladeren aan bomen/struiken iets belangrijks voor mensen (blz. 8 en 9)?

.....

Sommige bomen groeien snel, anderen erg langzaam. Zoek van beide een voorbeeld (blz. 24, 25 en 26).

.....

ZOEKEN

Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven

Zoek de volgende website op: www.greenpeacekids.nl

Klik door naar *dieren*.

Beantwoord de volgende vragen:

Waar leeft de bruine beer vooral?

Op welke eilanden in Indonesië kom je de orang-oetan tegen? Zoek eens op wat het gevaar is voor zijn leefgebied.

.....

.....

Zoek deze website op: www.kids.wecycle.nl

Klik door naar de puzzels en klik op *rebus*.

Probeer de rebussen maar op te lossen.

De antwoorden zet je hieronder neer:

.....

.....

.....

MAKEN

Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten

Kies één opdracht uit:

- Maak een muurkrant over de gevaren die de wouden op aarde bedreigen.
- Maak een fotoverhaal van een gezond bos en de bedreigingen die het bos laten afsterven.
- Maak een tekening van hoe bomen belangrijk zijn voor het vasthouden van water in de bodem of hoe zure regen de bomen dood laat gaan.





Naam:

Groep/klas:

Luchtvervuiling

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Waar komt zuurstof vandaan, welke onderdelen heb je daarvoor nodig?
- Wat is astma en wat heeft dit te maken met vervuilde lucht?
- Wat maken we in krachtcentrales en wat doen we daar mee?

.....

.....

.....

.....

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **gas, filteren, ozonlaag, recycelen, zonnepanelen, lucht, elektriciteit, luchtvervuiling.**

De vragen:

1. Om de aarde, boven de wolken, zit een die ons beschermt.
2. Zuurstof is een gas in de
3. Het vies worden van de lucht, noemen we
4. Als we veel spullen hoeven we minder nieuwe te maken en veroorzaken we minder luchtvervuiling.
5. Elke deel van de lucht is eigenlijk een
6. In krachtcentrales maken we om lampen te laten schijnen.
7. Een hele schone manier van energie maken kan met
8. Fabrieken hun uitlaatgassen door de schoorsteen om de lucht minder smerig te laten zijn.

1	o		o			a	a						
2		u											
3		u				e		u	i		i		
4			e				e						
5		a											
6	e		e			i		i		e	i		
7		o			e		a		e		e		
8			i			e		e					

Het woord van boven naar beneden is:





Naam:

Groep/klas:

LEZEN

Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen

Wat heeft een koelkast te maken met de luchtvervuiling? Kijk op blz. 19 van het boek.

.....
.....

Wat is een hybride-auto en waarom is die auto minder vervuילend?

.....

Wat halen planten en bomen uit de lucht en wat maken ze hiervan?

.....

ZOEKEN

Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven

Zoek de volgende website op: www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20101210

Probeerde de volgende vragen te beantwoorden:

Waarom hadden de mensen vroeger bijna geen afval?

.....

Wat deden ze met kleren die ze niet meer gebruikten? En met andere materialen die ze niet meer hoefden te gebruiken? Hoe zouden wij dit nu noemen?

.....
.....
.....

Als je geen elektriciteit meer hebt, wat zou er dan thuis allemaal niet kunnen? Welke producten hoefden we dan niet te maken? Zou jij in zo'n wereld willen leven? Waarom wel of juist weer niet?

.....
.....
.....

MAKEN

Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten

Kies één opdracht uit:

- Maak een muurkrant over hoe je afval kunt recyclen. Welke producten kun je goed een tweede keer gebruiken. Welke producten gebruiken we vaak al vaker?
- Plak een muurkrant in elkaar met alleen maar afbeeldingen van manieren van schone energie en schrijf er bij waarom ze 'schoon' zijn.





Naam:

Groep/klas:

Bedreigde oceanen en rivieren

WETEN

Opgave 1 – Zelf vertellen

Wat zijn de drie meest gevaarlijke zaken die het leven in de oceaan en de zee bedreigen. Zoek ze op en schrijf in je eigen woorden op welke het zijn en wat het gevaar is. Denk aan de vis, het afval van mensen en olie die schepen gebruiken.

.....
.....
.....
.....

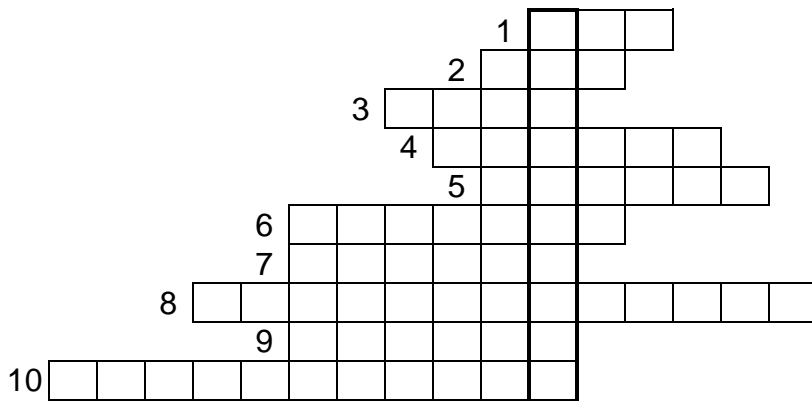
WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden. De woorden die je kunt gebruiken: **oceaan, zee, verspilling, rivier, vis, plastic, zuinig, overbevissing, koraal, meer.**

De vragen:

- In de zee leeft voornamelijk
- Vul maar aan: rivier en meer, oceaan en
- Een grote plas zoetwater is een
- De aanvoer van meren en de zeeën gebeurt vooral doordat een er in uitstroomt.
- Met het gebruik van water thuis moeten we vooral zijn.
- De grootste vervuiler van zeeën is het gebruik van
- Erg belangrijk voor leven in de zee is het ontstaan van
- Dat er steeds minder vis is komt vooral door
- Tussen werelddelen ligt een
- Vervuiling komt voornamelijk door



Het woord van boven naar beneden is:





Naam:

Groep/klas:

LEZEN

Opgave 3 – Vul de woorden in die verdwenen zijn

De vijf oceanen op de wereld zijn gevuld met water. Rivieren stromen altijd naar een, een of een Ze zijn niet zout, maar

De meeste vissen en ander leven in de zee, vind je langs de.....
Bijvoorbeeld: (vul vier vissen of andere dieren in die in de oceaan en zee leven)

.....
Koraalriffen zijn erg omdat er veel leven. Door gif en vervuiling het koraal af. Ook rivieren zijn soms ernstig door of
Wijzelf kunnen veel doen om het water schoon te houden. Bijvoorbeeld door de tuin Of door een te nemen in plaats van een bad.

ZOEKEN

Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven

Zoek de volgende website op: www.waterwizz.nl en klik door naar *het riool*.
Beantwoord de volgende vragen:

Hoeveel liter water gebruiken we per dag per mens? Hoeveel emmers water is dit per dag?

.....

Schrijf enkele dingen op die we tegen komen in het riool als afval.

.....

Wat is oppervlaktewater?

.....

Zoek nu deze site op: www.droppiewater.nl en klik op de kraan.
Schuif met de muis over de waterdruppels en probeer een antwoord te vinden op deze vragen:

Welke dieren kunnen op water lopen?

.....

Water kan er ook uit zien als,,
..... of als

Om je een beetje te helpen: klik op de waterdruppel die op de steiger staat en wacht de antwoorden af.





Naam:

Groep/klas:

Opwarming van de Aarde

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Wat is de opwarming van de aarde en over hoeveel tijd hebben we dat gemeten?
- Zoek een paar gevaren op de opwarming van de aarde.
- Welke invloeden hebben wij als mensen op de opwarming van de aarde?

De opwarming van de aarde is dat het steeds warmer wordt op aarde. Dit meten we nu ongeveer 100 jaar. Door de opwarming kan het klimaat (het weer in jouw buurt) veranderen en kan de zeespiegel hoger worden (dus moeten dijken verhoogd worden). Er komt steeds meer kooldioxide in de lucht die planten en bomen niet meer kunnen wegwerken. Veel van de kooldioxide komt doordat mensen steenkool, aardgas en elektriciteit gebruiken. De kooldioxide zorgt er voor dat er meer warmte op de grond blijft en niet meer opstijgt.

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **windenergie, broeikasgas, olie, kooldioxide, spaarlampen, weerstation, zonnepanelen, opwarming.**

De vragen:

1. Een heel bruikbare energiebron om opwarming te stoppen, is **windenergie**.
2. Een moeilijk woord voor een belangrijk opwarmingsgas is **kooldioxide**.
3. Deskundigen houden ons weer steeds in de gaten door een **weerstation** te gebruiken.
4. Een ander woord voor kooldioxide is **broeikasgas**.
5. Als we de warmte van de zon opvangen doen we dat met **zonnepanelen**.
6. Als we minder steenkool en olie gebruiken stoppen we de **opwarming** van de aarde.
7. Auto's rijden op benzine die uit **olie** komt en daarom vervuilend is.
8. In plaats van gloeilampen zouden we ook **spaarlampen** kunnen gebruiken.

	1	w	i	n	d	e	n	e	r	g	i	e		
2	k	o	o	l	d	i	o	x	i	d	e			
	3	w	e	e	r	s	t	a	t	i	o	n		
		4	b	r	o	e	i	k	a	s	g	a	s	
		5	z	o	n	n	e	p	a	n	e	l	e	n
	6	o	p	w	a	r	m	i	n	g				
		7	o	l	i	e								
		8	s	p	a	a	r	l	a	m	p	e	n	

Het woord van boven naar beneden is: **extremer**.





Naam:

Groep/klas:

LEZEN**Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen**

Welke fossiele brandstoffen kun je noemen en waar gebruiken we die voor?
Fossiele brandstoffen: Olie, gas en steenkool. We gebruiken ze om energie te maken zoals elektriciteit, auto's te laten rijden, boten te laten varen, enz.

Wat gebeurt er op de Noordpool en de Zuidpool? Hoe komt dat?
Door de opwarming van de aarde smelt een deel van de sneeuw en het ijs.

Wat zou er kunnen gebeuren als het water in de zeeën steeds hoger komt te staan? Hoe zou dit kunnen ontstaan?
Door de stijging van de zee en de oceaan (doordat het warmer wordt en er meer ijs smelt) kunnen zomaar hele gebieden land onder water komen te staan.

ZOEKEN**Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven**

Zoek de volgende website op:

<http://energiegenie.nl/bespaarenergie/energie-op-school>

Beantwoord de volgende opdrachten:

Schrijf minstens drie manieren op waarmee op school energie bespaard kan worden.
Scholen kunnen slimmer verwarmen en alleen de plekken verwarmen waar mensen werken en ze kunnen ook stroom besparen door lampen uit te doen in een ruimte waar niemand werkt. Ze kunnen ook minder papier gebruiken en kopiëren.

Bekijk ook het filmpje en geef aan of de volgende opmerkingen kloppen:
Op de meeste scholen is het te koud. ~~Dat is waar~~ / dat is niet waar.

In de meeste klaslokalen is het lekker fris en kun je gezond ademen. ~~Dat is waar~~ / dat is niet waar.

Ramen open is gezond en ramen dicht is niet goed voor kinderen, terwijl het wel warmte spaart. ~~Dat is waar~~ / dat is niet waar.

MAKEN**Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten**

Kies één opdracht uit:

- Maak een muurkrant over de soorten extreem weer (zie bijv. blz. 8 van het boek).
- Maak een tekening van hoe een krachtcentrale in een rivier of stuwmeer werkt.
- Teken een wereldkaart en geef hier op aan waar de woestijnen zijn en wat daar mee gaat gebeuren. Gebruik geel voor de woestijnen en bruin voor de gevolgen van de opwarming.





Naam:

Groep/klas:

Verdwijnende soorten

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Schrijf iets over dieren die al uitgestorven zijn en probeer te bedenken waarom ze er niet meer zijn. Probeer er twee of drie te vinden in het boek.
- Waarom wordt de panda bedreigd met uitsterven?
- Hoeveel soorten kikkers zouden er wel niet kunnen zijn en wat is het probleem als we de regenwouden gaan kappen?

Over uitgestorven dieren vind je genoeg in het boek: blz. 6, de mammoet, blz. 6 dinosaurus, blz. 14, een paar tijgersoorten.

De pandabeer wordt bedreigd omdat zijn leefgebied steeds kleiner wordt omdat mensen meer grond willen gebruiken voor de landbouw.

Er zouden wel eens een paar miljoen soorten kikkers kunnen zijn. Sommige soorten daarvan worden bedreigd omdat ook hun leefgebied steeds kleiner gemaakt wordt door mensen, die kappen namelijk de regenwouden.

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **klimaat**, **walvis**, **regenwoud**, **opwarming**, **dolfijn**, **habitat**, **schelpdieren**.

De vragen:

1. Weertypen in bepaalde gebieden van de wereld, noemen we een **klimaat**.
2. Een van de bedreigde diersoorten die in de zee leven is de **dolfijn**.
3. De **walvis** is het grootste zoogdier (geen vis dus) die in de zeeën leeft en waar er steeds minder van zijn.
4. Het leefgebied van dieren noemen we de **habitat** van dit dier.
5. Het **regenwoud** is een voor heel veel beesten belangrijke leefomgeving die erg bedreigd zijn.
6. In koraalriffen leven veel **schelpdieren** die nergens anders leven.
7. Veel veranderingen in het klimaat komen door de **opwarming** van de aarde.

				1	k	l	i	m	a	a	t								
2	d	o	l	f	i	j	n												
3	w	a	l	v	i	s													
				4	h	a	b	i	t	a	t								
					5	r	e	g	e	n	w	o	u	d					
		6	s	c	h	e	l	p	d	i	e	r	e	n					
			7	o	p	w	a	r	m	i	n	g							

Het woord van boven naar beneden is: **ijsbeer**.





Naam:

Groep/klas:

LEZEN**Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen**

Hoe lang denken deskundigen dat het nog duurt voor er geen ijsberen meer zijn?

Hoe zou dit komen, denk je?

De ijsbeer zou wel eens binnen 100 jaar uitgestorven kunnen zijn. Dit komt doordat de ijskappen en sneeuwvelden waar ze wonen steeds kleiner worden en daarmee hun leefgebied te klein wordt.

Wat is een nationaal park? Waarom worden die gebieden ingericht en beschermd?

Een nationaal park is een beschermd gebied waar dieren vrij kunnen leven.

Deze parken zijn nodig omdat veel dieren anders zouden uitsterven.

Op welke manier veranderen wij mensen de habitats van beesten? Wat zouden we er zelf aan kunnen doen?

Wij verwarmen de aarde waardoor het klimaat (ook voor dieren) verandert en we gebruiken steeds meer grond voor onszelf. We zouden meer rekening kunnen houden met de dieren door minder afval te maken.

ZOEKEN**Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven**

Zoek de volgende website op:

www.youtube.com/watch?NR=1&v=sOVc9IHpMjk&feature=endscreen

Probeer de volgende vragen te beantwoorden:

Wanneer waren de warmste 11 jaar ooit?

De warmste jaren ooit waren tussen ongeveer 2000 en 2012.

Schrijf enkele gevolgen op die in het filmpje genoemd worden van de opwarming van de aarde.

De regenval wordt steeds zwaarder en op andere plaatsen is het steeds droger, de sneeuwpieken op bergen smelten en daardoor is er vaak te weinig water in rivieren. Mensen op veel plaatsen moeten andere gewassen gaan verbouwen of andere beesten fokken. Veel mensen zullen moeten verhuizen omdat de zeespiegel stijgt en er land onder water komt te staan.

Welke twee energiebronnen die wij veel gebruiken zijn vooral de veroorzakers van CO₂ gas?

Het gebruiken van steenkool en aardgas.

Wat zouden we zelf al heel gemakkelijk kunnen doen aan het verminderen van de opwarming van de aarde? Denk hierbij aan wat er kan worden gedaan op school, onderweg en bij jou thuis.

Minder licht aan, de verwarming wat lager, vaker fietsen i.p.v. met de auto, minder stroom gebruiken, zuiniger zijn op je kleren en schoenen waardoor er minder afval is.

MAKEN**Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten**

- Maak een muurkrant over de oorzaken van de opwarming van de aarde.
- Plak een muurkrant in elkaar met alleen maar afbeeldingen van bedreigde diersoorten. Hoe zou je deze opsomming willen noemen?





Naam:

Groep/klas:

Verdwijnende wouden

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Welke gevaren bedreigen de regenwouden rond de evenaar?
- Wat is het grote gevaar voor de wouden in het noordpoolgebied?
- Wat kunnen we zelf doen om de wouden te redden?

Gevaren rond de evenaar: ontbossing, kap voor houtgebruik, platbranden, gebruik voor andere gewassen.

Gevaren in de noordpoolgebieden: voornamelijk kap voor gebruik hout in de bouw en papierindustrie.

Wat kunnen we zelf doen: recycling houten producten, gebruik hout met keurmerk.

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **evenaar**, **insecten**, **zuurstof**, **erosie**, **oliepalmen**, **bosbrand**, **luchtvervuiling**, **planten**, **wortels**.

De vragen:

1. Veel regenwouden groeien rond de **evenaar**.
2. In regenwouden groeien veel soorten bomen en **planten**.
3. Mensen vernielen regenwouden door te kappen en door **luchtvervuiling**.
4. Er wordt veel regenwoud gekapt om er andere bomen neer te zetten, zoals **oliepalmen**.
5. In regenwouden leven veel planten en ook allerlei soorten **insecten**.
6. De bomen houden de grond bij elkaar met hun **wortels** en zorgen er zo voor dat de grond niet wegspoelt.
7. Als de grond wegspoelt noemen we dit **erosie**.
8. Bomen zijn belangrijk voor ons want ze maken **zuurstof**.
9. Een groot gevaar voor de bossen is ook een **bosbrand**.

1	e	v	e	n	a	a	r													
		2	p	l	a	n	t	e	n											
3	l	u	c	h	t	v	e	r	v	u	i	l	i	n	g					
						4	o	l	i	e	p	a	l	m	e	n				
							5	i	n	s	e	c	t	e	n					
								6	w	o	r	t	e	l	s					
								7	e	r	o	s	i	e						
									8	z	u	u	r	s	t	o	f			
						9	b	o	s	b	r	a	n	d						

Het woord van boven naar beneden is: **regenwoud**.





Naam:

Groep/klas:

LEZEN**Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen**

Waardoor groeien er in een regenwoud het hele jaar bloemen en vruchten (blz. 7)?
In regenwouden is het het hele jaar warm en er valt veel regen.

Hoe maken bladeren aan bomen/struiken iets belangrijks voor mensen (blz 8 en 9)?
Bladeren zetten kooldioxide om in zuurstof. Zo zorgen ze er voor dat er zuurstof in de lucht zit.

Sommige bomen groeien snel, anderen erg langzaam. Zoek van beide een voorbeeld (blz. 24, 25 en 26).
Mahonieboom, 100 jaar. Naaldbomen in het noorden, slechts enkele jaren.

ZOEKEN**Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven**

Zoek de volgende website op: www.greenpeacekids.nl
Klik door naar *dieren*. Beantwoord de volgende vragen:

Waar leeft de bruine beer vooral? Noordelijk halfrond, dus Rusland, Canada, Amerika, Scandinavië.

Op welke eilanden in Indonesië kom je de orang-oetan tegen? Zoek eens op wat het gevaar is voor zijn leefgebied.

Je komt ze tegen op de eilanden Borneo en Sumatra. Gevaren zijn dat de bossen worden gekapt om landbouwgrond te maken en voor de houtkap. Zo verdwijnt het leefgebied van de orang-oetan.

Zoek deze website op: www.kids.wecycle.nl

Klik door naar de puzzels en klik op *rebus*.

Probeer de rebussen maar op te lossen.

De antwoorden zet je hieronder neer:

Doe je ook mee met sparen?

Oud of kapot? Lever ze in!

Oude elektrische apparaten, jij zamelt ze toch ook in?

MAKEN**Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten**

Kies één opdracht uit:

- Maak een muurkrant over de gevaren die de wouden op aarde bedreigen.
- Maak een fotoverhaal van een gezond bos en de bedreigingen die het bos laten afsterven.
- Maak een tekening van hoe bomen belangrijk zijn voor het vasthouden van water in de bodem of hoe zure regen de bomen dood laat gaan.





Naam:

Groep/klas:

Luchtvervuiling

WETEN

Opgave 1 – Zelf opzoeken

Kies één opdracht uit en schrijf daar iets over op.

- Waar komt zuurstof vandaan, welke onderdelen heb je daarvoor nodig?
- Wat is astma en wat heeft dit te maken met vervuilde lucht?
- Wat maken we in krachtcentrales en wat doen we daar mee?

Planten maken zuurstof als ze voedsel voor zichzelf maken met zonlicht, water en kooldioxide.

Astma is een ziekte waardoor je moeilijk kunt ademen. Als de lucht vervuild is, hebben mensen met astma meer last.

In krachtcentrales wordt elektriciteit gemaakt, om als stroom te gebruiken. Dit gebruiken we in onze huizen voor alle apparaten met een stekker, voor elektrische auto's of fabrieken.

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **gas, filteren, ozonlaag, recyclen, zonnepanelen, lucht, elektriciteit, luchtvervuiling.**

De vragen:

1. Om de aarde, boven de wolken, zit een **ozonlaag** die ons beschermt.
2. Zuurstof is een gas in de **lucht**.
3. Het vies worden van de lucht, noemen we **luchtvervuiling**.
4. Als we veel spullen **recyclen** hoeven we minder nieuwe te maken en veroorzaken we minder luchtvervuiling.
5. Elke deel van de lucht is eigenlijk een **gas**.
6. In krachtcentrales maken we **elektriciteit** om lampen te laten schijnen.
7. Een hele schone manier van energie maken kan met **zonnepanelen**.
8. Fabrieken **filteren** hun uitlaatgassen door de schoorsteen om de lucht minder smerig te laten zijn.

1	o	z	o	n	l	a	a	g											
2	l	u	c	h	t														
3	l	u	c	h	t	v	e	r	v	u	i	l	i	n	g				
4	r	e	c	y	c	l	e	n											
5	g	a	s																
6	e	l	e	k	t	r	i	c	i	t	e	i	t						
7	z	o	n	n	e	p	a	n	e	l	e	n							
8	f	i	l	t	e	r	e	n											

Het woord van boven naar beneden is: **zuurstof**.





Naam:

Groep/klas:

LEZEN**Opgave 3 – Geef antwoord op de volgende vragen**

Wat heeft een koelkast te maken met de luchtvervuiling? Kijk op blz. 19 van het boek.

In veel koelkasten zitten stoffen die de ozonlaag aantasten (kfc's). Daarmee ontstaat luchtvervuiling.

Wat is een hybride-auto en waarom is die auto minder vervuילend?

Een hybride-auto rijdt elektriciteit en benzine. In principe rijdt de auto op elektriciteit en als dit op is schakelt de auto over op benzine. Daarmee is deze auto veel milieuvriendelijker.

Wat halen planten en bomen uit de lucht en wat maken ze hiervan?

Bomen halen kooldioxide en licht uit de lucht. Daarmee maken ze zuurstof (die mensen en dieren nodig hebben om te kunnen leven).

ZOEKEN**Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven**

Zoek de volgende website op: www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20101210_afval01

Waarom hadden de mensen vroeger bijna geen afval?

Vroeger was er minder afval omdat mensen minder producten zelf maakten. Er was geen elektriciteit en we waren geen auto's en kapotte apparaten. Eigenlijk gebruikten ze alles veel vaker dan één keer.

Wat deden ze met kleren die ze niet meer gebruikten? En met andere materialen die ze niet meer hoefden te gebruiken? Hoe zouden wij dit nu noemen?

De kleren werden opnieuw gebruikt en daarna uit elkaar gehaald om weer gebruikt te worden. Wat echt niet meer nodig was ging naar de vodenboer of naar een kleine vuilnisbelt. Wij zouden nu zeggen dat dit recyclen was.

Als je geen elektriciteit meer hebt, wat zou er dan thuis allemaal niet kunnen? Welke producten hoefden we dan niet te maken? Zou jij in zo'n wereld willen leven?

Waarom wel of juist weer niet?

Geen enkel apparaat met een stekker kan dan gebruikt worden. Ook niets met batterijen en apparaten waarvan we de stekker vaak niet zien zoals afwassers, ovens, fornuizen, vloerverwarming, gewone verwarming, enz.

MAKEN**Opgave 5 – Maak één van de onderstaande opdrachten**

Kies één opdracht:

- Maak een muurkrant over hoe je afval kunt recyclen. Welke producten kun je goed een tweede keer gebruiken. Welke producten gebruiken we vaak al vaker?
- Plak een muurkrant in elkaar met alleen maar afbeeldingen van manieren van schone energie en schrijf er bij waarom ze 'schoon' zijn.





Naam:

Groep/klas:

Bedreigde oceanen en rivieren

WETEN

Opgave 1 – Zelf vertellen

Wat zijn de drie meest gevaarlijke zaken die het leven in de oceaan en de zee bedreigen. Zoek ze op en schrijf in je eigen woorden op welke het zijn en wat het gevaar is. Denk aan de vis, het afval van mensen en olie die schepen gebruiken.

Vis: overbevissing en vervuiling.

Afval: te veel afval maakt dat beesten in de zee gif binnen krijgen. Het afval vervuult de zee en de oceaan.

Olie: de afgewerkte olie van schepen vervuult het oppervlakte water in de zeeën en oceanen en de vervuiling door olie maakt het leven onmogelijk voor veel vogels en andere kustbewoners.

WOORDEN

Opgave 2 – Puzzelen

Vul de woorden in en vind het woord van boven naar beneden.

De woorden die je kunt gebruiken: **oceaan, zee, verspilling, rivier, vis, plastic, zuinig, overbevissing, koraal, meer.**

De vragen:

1. In de zee leeft voornamelijk **vis**.
2. Vul maar aan: rivier en meer, oceaan en **zee**.
3. Een grote plas zoetwater is een **meer**.
4. De aanvoer van meren en de zeeën gebeurt vooral doordat een **rivier** er in uitstroomt.
5. Met het gebruik van water thuis moeten we vooral **zuinig** zijn.
6. De grootste vervuiler van zeeën is het gebruik van **plastic**.
7. Erg belangrijk voor leven in de zee is het ontstaan van **koraal**.
8. Dat er steeds minder vis is komt vooral door **overbevissing**.
9. Tussen werelddelen ligt een **oceaan**.
10. Vervuiling komt voornamelijk door **verspilling**.

				1	v	i	s								
				2	z	e	e								
		3	m	e	e	r									
			4	r	i	v	i	e	r						
				5	z	u	i	n	i	g					
			6	p	l	a	s	t	i	c					
			7	k	o	r	a	a	l						
		8	o	v	e	r	b	e	v	i	s	s	i	n	g
				9	o	c	e	a	a	n					
10	v	e	r	s	p	i	l	l	i	n	g				

Het woord van boven naar beneden is: **vervuiling**.





Naam:

Groep/klas:

LEZEN**Opgave 3 – Vul de woorden in die verdwenen zijn**

De vijf oceanen op de wereld zijn gevuld met **zout** water. Rivieren stromen altijd naar een **zee**, een **meer** of een **oceaan**. Ze zijn niet zout, maar **zoet**.

De meeste vissen en ander leven in de zee, vind je langs de **kust**.

Bijvoorbeeld: (vul vier vissen of andere dieren in die in de oceaan en zee leven)

tonijn, inktvis, haai, zeewier, zeeschildpad, mossel, krab, enz.

Koraalriffen zijn erg **belangrijk** omdat er veel **vissen** leven. Door gif en vervuiling **sterft** het koraal af. Ook rivieren zijn soms ernstig **vervuild** door **olie** of **chemische stoffen**.

Wij zelf kunnen veel doen om het water schoon te houden. Bijvoorbeeld door de **tuin water te geven met een gieter**. Of door een **douche** te nemen in plaats van een bad.

ZOEKEN**Opgave 4 – Opzoeken en opschrijven**

Zoek de volgende website op: www.waterwizz.nl en klik door naar *het riool*.

Beantwoord de volgende vragen:

Hoeveel liter water gebruiken we per dag per mens? Hoeveel emmers water is dit per dag?

Per mens per dag ongeveer 130 liter. Dat zijn 13 emmers vol water.

Schrijf enkele dingen op die we tegen komen in het riool als afval.

Zeep, plas, poep, wc papier, vet.

Wat is oppervlaktewater? **Dat is het water wat wij kunnen zien aan de bovenkant van een rivier, plas of meer.**

Zoek nu deze site op: www.droppiewater.nl en klik op de kraan.

Schuif met de muis over de waterdruppels en probeer een antwoord te vinden op deze vragen:

Welke dieren kunnen op water lopen? **Een schaatsenrijdertje en een schrijvertje.**

Water kan er ook uit zien als **ijs** of als **waterdamp, stoom, wolken**.

Om je een beetje te helpen: klik op de waterdruppel die op de steiger staat en wacht de antwoorden af.

